

HAND-OUT

NATUURLIJK TUINIEREN

Beleidsplan: 2026-2031

Tuinvereniging Cronesteyn

Boerenpad 1

2322LA, Leiden

www.tvcronesteyn.nl

natuurlijktuinieren@tvcronesteyn.nl

Versie 1.7, oktober 2025

Voorwoord

Beste tuinders,

Met het beleidsplan zetten we als vereniging een belangrijke stap: de verdere verankering van Natuurlijk Tuinieren als gedeelde koers en dagelijkse praktijk. We zijn trots op wat er al gebeurt binnen onze vereniging. Tegelijk zijn we realistisch: Natuurlijk Tuinieren vraagt tijd, toewijding en ondersteuning.

Dit plan is geen blauwdruk, maar een uitnodiging. Een uitnodiging om te leren van elkaar, om samen te bouwen aan een levendig tuincomplex vol bloemen, bijen, bodemleven en uitwisseling. In duidelijke taal en met concrete voorstellen beschrijven we waar we naartoe willen, wat we willen bereiken, en hoe we daar in kleine stappen naar toe kunnen groeien.

Dit plan sluit bovendien aan bij het beleid van de gemeente Leiden, die Natuurlijk Tuinieren actief stimuleert bij volkstuinverenigingen. De gemeente ziet hierin een belangrijke bijdrage aan biodiversiteit, duurzaamheid en leefbaarheid in de stad — en ondersteunt verenigingen die hierin het voortouw nemen. We delen deze visie, en willen als vereniging laten zien dat we die verantwoordelijkheid samen kunnen dragen.

Dit plan is gemaakt door leden, voor leden. We hopen dat je het met plezier leest, herkent wat al leeft, en geïnspireerd raakt om je steentje bij te dragen.

De Commissie Natuurlijk Tuinieren,

Karin, Marijke, Carla, Els, Maria & Joey

Inleiding

Natuurlijk Tuinieren is voor Tuinvereniging Cronesteyn geen trend, maar een logische en noodzakelijke ontwikkeling. Als vereniging in een natuurgebied, met een grote groep betrokken leden, voelen we de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan biodiversiteit (**BOX 1**), bodemgezondheid en een duurzame leefomgeving.

BOX 1: Waarom biodiversiteit?

Biodiversiteit betekent: hoeveel verschillende soorten leven er op een plek. Dat gaat niet alleen over groenten en bloemen, maar ook over mossen, wormen, insecten, schimmels, vogels, bacteriën en zelfs zoogdieren. Al die soorten vormen samen een netwerk waarin iedereen een taak heeft: een ecosysteem. In de natuur vervult elke soort een functie. Denk aan een landschap met gras, herten en wolven: verdwijnen de wolven, dan neemt het aantal herten snel toe — die eten al het gras op, waarna ze zelf verhongeren. Zo zie je hoe kwetsbaar een systeem met weinig soorten kan zijn.

Hoe meer soorten, hoe veerkrachtiger het systeem. Als er meerdere soorten grazers of insecten zijn, dan is het minder erg als er één uitvalt — want andere soorten nemen het over.

Dat principe geldt ook in de tuin: hoe meer insectensoorten je hebt, hoe beter vogels, egels of vleermuizen kunnen blijven eten — zelfs als de bijen of muggen even minder zijn. En hoe meer soorten bloemen er bloeien, hoe langer en beter je bestuivers aantrekt.

Kortom: hoe meer biodiversiteit, hoe gezonder je tuin — én hoe levendiger.

In dit streven sluiten we aan bij het beleid van de gemeente Leiden, die Natuurlijk Tuinieren nadrukkelijk stimuleert als duurzaam en toekomstgericht uitgangspunt voor volkstuinverenigingen in de regio. De gemeente ziet tuinverenigingen als belangrijke partners in het versterken van biodiversiteit, het vergroenen van de stad en het verbinden van inwoners met natuur.

Deze gedeelde visie vormt een belangrijke basis voor de samenwerking tussen Tuinvereniging Cronesteyn en de gemeente. We erkennen dat we als vereniging afhankelijk zijn van gemeentelijke ondersteuning en beleidsruimte — en andersom kunnen wij als vereniging juist bijdragen aan gemeentelijke doelen. Door Natuurlijk Tuinieren als gezamenlijk uitgangspunt te hanteren, versterken we elkaars rol en maatschappelijke waarde, en verzekeren we het voortbestaan van onze dierbare vereniging.

In de afgelopen jaren zijn er al mooie initiatieven ontstaan binnen de vereniging — van composteren tot kruidenbakken, van

biodiversiteitstructuren tot plantenruil. Tegelijkertijd merken we dat niet altijd duidelijk is wat Natuurlijk Tuinieren precies inhoudt, hoe het in de praktijk werkt, en wat de vereniging hierin mag of moet verwachten van haar leden. Het beleidsplan is opgesteld om daar helderheid in te brengen. Het biedt een gemeenschappelijk kader, duidelijke uitgangspunten, haalbare doelen en concrete voorstellen voor beleid, projecten en betrokkenheid. Daarmee is het plan bedoeld als leidraad én als groeidocument: iets waar we op terug kunnen vallen, maar ook op kunnen voortbouwen.

In deze hand-out vinden jullie een beknopte samenvatting van het beleidsplan met daarin alleen de hoofdlijnen. Het volledige plan zal ter inzage te vinden zijn op onze website.

Waarom Natuurlijk Tuinieren?

Tuinvereniging Cronesteyn wil een inspirerende, groene plek zijn waar leden en bezoekers de voordelen van Natuurlijk Tuinieren ervaren, biodiversiteit bevorderen en bijdragen aan een duurzame toekomst.

Of je tuin bedoeld is voor rust, recreatie, siertuinieren of voedselproductie: Natuurlijk Tuinieren vormt de ecologische basis die alles verbindt. We creëren ruimte voor rust, verbondenheid en samenwerking met de natuur — midden in de randstad.

Wat is Natuurlijk Tuinieren?

Natuurlijk Tuinieren is een manier van tuinieren waarbij de natuurlijke processen centraal staan. We streven naar tuinen die in balans zijn met hun omgeving, waar planten, dieren en bodemleven elkaar versterken, en waarin gebruik wordt gemaakt van lokale kringlopen en gifvrije methoden.

Het is een manier van kijken, denken en handelen die uitgaat van **geduld, samenwerking met de natuur**, en aandacht voor **lange termijn ecologische waarde (BOX 2)**. Bij Tuinvereniging Cronesteyn is Natuurlijk Tuinieren de basis voor alle tuinactiviteiten — van composteren tot plantenkeuze, van maaibeleid tot educatie.

BOX 2: Ecologische waarde?

Een tuin is niet alleen een verzameling planten. Het is een klein ecosysteem. Daarin leven bodemdieren, insecten, vogels, schimmels en planten allemaal samen. Sommige soorten helpen de bodem losmaken, andere bestuiven bloemen, en weer andere houden plagen in toom.

Als we zeggen dat iets **ecologische waarde** heeft, bedoelen we dat het bijdraagt aan dat samenspel. Een oude boom vol insecten, een takkenril waar egels schuilen, een bloemenstrook voor bijen — allemaal verhogen ze de waarde van je tuin als leefgebied voor soorten.

Je verhoogt de ecologische waarde van je tuin dus niet per se door méér te planten, maar door ruimte te maken voor leven, samenwerking en natuurlijke processen. Soms betekent dat juist minder doen: niet bespuiten, minder kunstmest gebruiken of bijvoorbeeld niet ploegen!

Om dit tastbaar en toepasbaar te maken binnen onze vereniging, werken we met vijf kernprincipes.

1. Zorg voor de bodem

Een levende bodem vormt de basis van elke tuin. We stimuleren het gebruik van compost, mulch en biologische meststoffen.

2. Geen chemische middelen

We tuinieren zonder kunstmest of pesticiden, en gebruiken natuurlijke alternatieven voor bodemverbetering en plaagbeheer.

3. Ruimte voor biodiversiteit

We planten inheemse soorten, creëren schuilplekken en zorgen voor bloei en structuur in de tuin het hele jaar door.

4. Sluit lokale kringlopen

Blad, snoeihout en groenafval worden waar mogelijk verwerkt tot compost of mulch. Tuinen maken gebruik van herbruikbaar materiaal uit de milieustraat.

5. Leer en deel

We leren samen door uitwisseling, projecten en voorlichting. Kennisdeling staat centraal in onze manier van verenigen.

Voor meer informatie over deze kernprincipes verwijzen we u door naar het beleidsplan op onze website.

Doelstellingen

De komende jaren wil Tuinvereniging Cronesteyn het Natuurlijk Tuinieren verder verankeren als de kern van haar beleid, inrichting en cultuur. Om dit te bereiken, richten we ons op vier hoofddoelen die in samenhang worden nagestreefd:

Biologisch als norm

Binnen vijf jaar is Natuurlijk Tuinieren — zonder chemische middelen en met respect voor bodemleven en biodiversiteit — de standaard voor alle leden. Nieuwe leden starten biologisch, bestaande leden worden begeleid in de overstap.

Levendige educatie en kennisdeling

Alle leden hebben toegang tot praktische informatie, voorbeelden en ondersteuning om Natuurlijk Tuinieren toe te passen en te verdiepen. De vereniging ontwikkelt een doorlopend educatief programma, zichtbare voorbeeldprojecten en laagdrempelige communicatie.

Biodiversiteit versterken — op elk niveau

Zowel individuele tuinen als de gemeenschappelijke ruimte dragen actief bij aan biodiversiteit. Dat betekent ruimte voor bloemen, insecten, schuilplaatsen, structuur en rust — met oog voor samenhang tussen tuinen, randen en omgeving.

Gemeenschap als drager van verandering

De vereniging wil de beweging naar Natuurlijk Tuinieren niet alleen van bovenaf sturen, maar ook actief dragen vanuit de gemeenschap. Dit vraagt om betrokkenheid bij projecten, communicatie en educatie, maar ook om initiatief en samenwerking tussen leden, commissies en bestuur.

Projecten

Nr	Titel	Korte omschrijving
1	Voorlichtingsplan	Het geheel van communicatie, voorlichting en educatie rondom Natuurlijk Tuinieren. Onderdeel hiervan zijn het jaarprogramma met info-avonden, workshops, demo's, maar ook bijdragen aan nieuwsbrieven in de vorm van maandelijkse bloeiers en beestjes, kijk- en tuiniertips en - op termijn - educatieve rondleidingen.
2	Poldersafari	Wilde berm met slingerend maaipad om biodiversiteit zichtbaar te maken. De safari slingert in de berm van het Irispad langs andere Natuurlijk Tuinieren projecten en vormt zo een laagdrempelige inspirerende route, een groene etalage.
3	Drijvend Groen	Groene drijvende eilandjes op het water met inheemse planten. Zo dragen we bij aan biodiversiteit en waterkwaliteit, zelfs zonder de mogelijkheid om natuuroevers aan te leggen.
4	Verborgten bewoners	Stenenstapels, takkenrillen, bladerbergen en broeihopen die beschutting bieden aan nuttige dieren.
5	Milieustraat	Uitbreiding van de milieustraat naar een 'ecopunt' met compost, houtsnippers en kringloopmaterialen.
6	Overgang naar biologisch	Zet in op verandering en verankering van beleid, en bijvoorbeeld subsidie op biologische producten in de winkel.
7	Kruidenspiraal	Educatief spiraalbed met verschillende zones voor kruiden en microklimaat. Dient als gemeenschappelijke pluktuin, blikvanger, of gewoon als gezellig zitje.
8	Proeftuin	Kleine oefentuin aan de voorkant van het park, op het veldje achter de verenigingsruimte, gericht op inspiratie en educatie. Hier werken we met leden en kandidaatleden aan een laagdrempelige introductie tot Natuurlijk Tuinieren met oog voor zowel moes- als siertuinieren.

Voor een gedetailleerde beschrijving van de projecten verwijzen we u graag door naar het beleidsplan op de website.

Evaluatie en bijsturing

De Commissie Natuurlijk Tuinieren voert jaarlijks in het najaar een interne evaluatie uit van het voorlichtingsplan, de lopende projecten en de voortgang op de beleidsdoelen (zie beleidsplan hoofdstuk 6). Deze evaluatie is gebaseerd op:

- De resultaten van de jaarlijkse vragenlijst;
- Terugkoppeling vanuit werkbeurten, ledencontacten en de winkel;
- Deelname aan activiteiten en feedback uit de vereniging;
- Inhoudelijke reflectie binnen de commissie.

De uitkomsten worden in samenvatting gedeeld met het bestuur. Kleine wijzigingen worden voorbereid door de commissie en ter instemming voorgelegd aan het bestuur. Grotere wijzigingen (bijvoorbeeld wijziging van doelstellingen of financieringsstructuren) worden opgenomen in een beleidsherziening en voorgelegd aan de ALV.

In 2031 wordt het gehele beleidsplan herzien en geëvalueerd als onderdeel van een nieuwe vijfjarenplanning. Op basis van de ervaringen, behaalde doelen en de stand van zaken wordt een nieuwe koers uitgezet voor de periode daarna.

Tot slot

We maken deze transitie samen. Dit beleid is de basis — de uitvoering doen we stapsgewijs, met hulp van onze leden. Doe mee, denk mee, en bouw mee aan een groenere, sterkere tuinvereniging.

Meer weten of aansluiten? Mail naar **natuurlijktuinieren@tvcronesteyn.nl**, of schiet ons aan op de vereniging!

Karin, Marijke, Carla, Els, Maria & Joey